

2019-01-07

Aktion Rädda Vättern

Till
Bergsstaten
mineinspect@bergsstaten.se

Kopia till
Länsstyrelsen Jönköpings Län
jonkoping@lansstyrelsen.se
Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Kommentar till det svar Leading Edge Materials Corp har lämnat på kompletteringskrav gällande bearbetningskoncession för en gruva i Norra Kärr, BS 22-838-2012

Leading Edge Materials Corp (nedan förkortat till LEM) har, genom Tomas Underskog på Advokatfirman Åberg & Co i brev daterat 14 december 2018, lämnat synpunkter till Bergsstaten på de omfattande krav på kompletteringar som remissinstanser har ställt vad gäller ansökan om bearbetningskoncession.

LEM:s svar

LEM:s svar innebär i huvudsak att företaget vägrar lämna begärda kompletteringar. De typiska svaren lyder:

”LEM har bedömt att dessa [geohydrologiska] förhållanden inte ytterligare behöver redogöras för i nuläget eftersom dessa förhållanden kommer att beskrivas senare inom ramen för en fullständig lokaliseringsutredning.”

”LEM har bedömt att den efterfrågade riskanalysen inte är erforderlig för prövningen av frågan om bearbetningskoncession kan meddelas.”

”LEM har bedömt att den efterfrågade ytterligare informationen om processavloppsvatten inte är erforderlig för prövningen av frågan om bearbetningskoncession kan meddelas.”

LEM:s svar innebär att bolaget fortfarande inte har förstått gällande miljölagstiftning.

Minerallag plus miljöbalk

I 4 kap. 2 § minerallagen står att

/.../

Om ett ärende om beviljande av koncession avser en verksamhet som senare ska prövas även enligt miljöbalken eller andra lagar, ska [3](#) och [4 kap.](#) miljöbalken tillämpas endast vid den prövning som sker i koncessionsärendet.

/.../

4 kap. 8 § miljöbalken föreskriver att

En användning av mark och vatten som kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt [7 kap. 27 § första stycket](#) 1 eller 2 och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt [7 kap. 28 a §](#) får komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

Med nuvarande regelverk innebär dessa paragrafer att en fullständig prövning enligt Natura 2000-reglerna måste genomföras **innan** en bearbetningskoncession kan meddelas. Då duger det alltså inte att, som LEM önskar, skjuta viktiga miljöfrågor och nödvändiga utredningar till en senare prövning. Detta följer av att Sverige har inlemmat (alternativt måste inlemma), EU:s direktiv i lagstiftningen.

Högsta förvaltningsdomstolens dom

Detta framgår tydligt även av Högsta förvaltningsdomstolens beslut i Norra Kärr-målet nr 2047-14 sid. 7 och sid. 9:

*”Enligt artikel 6 i art-och habitatdirektivet ska verksamheter och åtgärder, eller planer och projekt, på lämpligt sätt bedömas med avseende på konsekvenserna för det syfte som områdesskyddet avser. **Av EU-domstolens praxis framgår att den nationella myndighetens prövning ska omfatta alla aspekter av planen eller projektet, som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt, kan få konsekvenser för ett område. Utredningen ska ge förutsättningar för en fullständig, exakt och slutlig bedömning** (Waddenzee, C-127/02, EU:C:2004:482, punkt 53-54, Alto Sil, C-404/09, EU:C:2011:768, punkt 100, och Sweetman, C-258/11, EU:C:2013:220 punkt 40 och 44, samt Högsta förvaltningsdomstolens dom den 17 november 2015 i mål nr 4158-14 och 4159-14 och NJA 2013 s. 613).”*

”De tidigare nämnda bestämmelserna i 4 kap. 8 § och 7 kap. 27–29 b §§ miljöbalken har som framgått sin grund i bl.a. art-och habitatdirektivet. I författningskommentaren till 4 kap. 8 § miljöbalken anføres bl.a. följande. Det kan i och för sig vara svårt att i ett tidigt skede förutse alla tänkbara konsekvenser av olika planerade

verksamheter och åtgärder. Syftet med art-och habitatdirektivet och de nya bestämmelserna är dock att hänsynen till de olika skydds-och bevarandeområdena ska finnas med redan på det tidiga planeringsstadiet.”

Så länge inte LEM presenterar en fullständig utredning som kan ligga till grund för ett beslut om ett ev. Natura 2000-tillstånd (7 kap. 28 a-b § miljöbalken) har Bergsstaten inget annat lagligt alternativ än att i nuläget avvisa ansökan om bearbetningskoncession. Detta framgår även av det så kallade Bungemålet, Högsta domstolens beslut 2013-06-18 i mål T 3158-12.

Av MKB-direktivet och Århuskonventionen framgår dessutom att vid en prövning enligt 3 och 4 kap. miljöbalken, inkl. prövning av påverkan på Natura 2000, ska allmänheten inbjudas till samråd. En miljöorganisation som Aktion Rädda Vättern, med över 1 000 medlemmar, ska inbjudas att delta i beslutsprocessen. Ett beslut från Bergsstaten som ger LEM bearbetningskoncession – vilket innebär att påverkan på Vättern med avseende på hushållningsbestämmelserna i miljöbalken därmed skulle kunna avföras från den vidare dagordningen – är olagligt eftersom samråd inte har genomförts.

Med andra ord: prövningen enligt minerallagen måste alltså i detta läge avvakta en fullständig, exakt och slutlig prövning enligt 7 kap. 28 a miljöbalken.

Inte någon unik tillgång men definitivt olämplig plats

Här vill vi även passa på att påpeka en detalj i LEM:s svar till Bergsstaten:

LEM:s uppgifter att förekomsten av jordartsmetaller (REE) i Norra Kärr är unik och att motsvarande metaller endast finns på Grönland och i Kina är felaktig. Detta skulle enligt bolaget motivera att platsen inte är olämpligt vald.

Sanningen är dock att jordartsmetaller finns att tillgå både i gammalt gruvavfall och via återvinning. SGU:s slutrapportering "[Kartläggning av innovationskritiska metaller och mineral](#)", december 2018, visar också att det finns REE-tillgångar på många platser i Sverige.

Dessutom har en fyndighet vid Japans kust upptäckts som innehåller tillräckligt mycket yttrium för att möta den globala efterfrågan i 780 år, dysprosium i 730 år, europium i 620 år och terbium i 420 år. Studien har [publicerats i Natures Scientific Reports](#).

Ett enormt dagbrott med gigantiska avfallsupplag alldeles intill dricksvattentäkten och Natura 2000-området Vättern kommer alltid att vara en mycket olämpligt vald plats.

2019-01-07

Elisabeth Lennartsson
Ordförande Aktion Rädda Vättern
Skogsbrynet, 69692 Askersund